

► ► ►

com Lull, March, Coleridge, Artaud, Pasolini, Blai Bonet i Joseph Brodsky, perquè el nostre poeta, com ells, ha volgut trencar amb la tradició, després de guanyar-se el dret de fer-ho a base de conèixer-la a fons, per modernitzar la poesia catalana. També, en aquest mateix sentit de revolta personal, moral i artística, han pesat damunt l'obra de Castillo la poesia de la *beat generation*, com ara la d'Allen Ginsberg o Gregory Corso.

'PROJECTIVE VERSE'

A nivell formal, la poesia de Castillo té moltíssim a veure amb la poesia nord-americana experimental a partir de Charles Olson (hereu, al seu torn, de les innovacions de Walt Whitman, Ezra Pound i William Carlos Williams) i el seu famós *projective verse*, una forma extraordinàriament creativa de vers lliure, també anomenada "composició de camp obert". L'ombra de la influència formal d'Olson arriba fins a poetes del mític Black Mountain College, com ara Robert Creeley o Robert Duncan, o John O'Hara i John Ashbery, de la famosa Escola de Nova York. És més, la *performance* o la *performance poetry*, tan populars avui, tenen parcialment els seus orígens en la teoria poètica d'Olson.

Segons Olson, en el seu ja llegendari assaig de 1950 sobre el tema, el vers projectiu té dues vessants: una de tècnica i una de física. El vessant tècnic és que el poema ha d'emmular la vida en tant que la vida és un camp obert sempre en moviment, de manera que la composició poètica ha de donar la sensació de ser una cosa oberta que està succeint o desplegant-se ara davant nostre i no una cosa tancada narrada, ordenadament a posteriori. La vessant física és que els versos del poema *físicament* han d'estar basats en la respiració natural de l'autor per acabar de donar aquesta sensació d'experiència succeint en el moment. De manera força gràfica Olson deia que el procés de fer un poema passava "del cap, per via de l'oida, a la síl.laba [...] el cor, per via de la respiració, fins al vers".

Qualsevol que hagi llegit a fons David Castillo o l'hagi sentit recitar en públic sabrà perfectament que les seves tècniques de repeticions, de ritmes que empenyen més ràpid que el desplegament de la lògica seqüencial del discurs o de punt de vista de gran angular sobre la realitat, fan que sigui un dels representants més destacats de *projective verse* a Catalunya. *Bandera negra* i *En terra de nadie* ens ofereixen un bon balanç del que és una de les obres més innovadores dels darrers anys a la poesia catalana i ens brinden l'oportunitat de contemplar-la en conjunt, de manera breu o *inextenso*, per aprofundir-hi. El dia de demà, quan la poesia catalana contemporània realment hagi assolit la modernitat, en tots els sentits, l'obra de Castillo serà un clar referent.

JOSEP LOSADA

Biel Mesquida és poeta, narrador i articulista

'Entzugerscheidungen'

EDUARD ESCOFFET

POESIA / NARRATIVA

Biel Mesquida, *Paraula de poeta*. Conselleria d'Educació i Cultura de les Illes Balears. Palma, 2002.

Biel Mesquida, *Camafeu*. Empúries. Barcelona, 2002.

Biel Mesquida, *T'estim a tu*. Empúries. Barcelona, 2001.

Ell, a Mallorca, a la Mallorca que defèn i dinamita, ja ho deu haver entès. Mesquida crea addicció: un tel de paraules sospesades des del més senzill dels neguits: l'amor. I l'amor és un amor a la llengua i l'amor és un tacte: el cos, la lletra, la terra. Mesquida ha creat, amb els anys i amb els llibres, amics: el lector que espera las pàgines de Mesquida és un amic que entén el que li xiuxiuegen. I aquí, en aquest cordill tensat, escriu Mesquida.

Ara el motiu és múltiple, de parlar-ne. El més recent és el recull de poemes *Paraula de poeta*. I s'hi sumen la reedició de *Camafeu* en format de butxaca i l'encara bategant *T'estim a tu*.

És tot just un llibret grapat, però les paraules de Mesquida no necessiten gaire enquadernacions ni plats sumptuosos. Ell, des de la paraula, ja fa el festí. I ell, el poeta Mesquida, no hi té gaire tirada, a publicar textos de renglerons curts. Curiosament, Mesquida genera més textos narratius que no pas poètics (renglerons curts o renglerons llargs), però a ningú se li escapa que la seva obra és una polifonia purament poètica que es desglossa, i es multiplica, en textos que palpen la narrativa. Els seus llibres de poemes són escassos, alguns dels quals inèdits, i de vegades

ell mateix decideix deixar-nos suspesos entre la poesia i el mínim relat, com aquell obert i sensitiu *El bell país on els homes estimen els homes* (1974).

Biel Mesquida recull un ventall prou aclaridor. Un cop aixeca el teló amb un fragment de poètica que és, i no pot ser d'una altra manera, una invitació al plaer i al compromís i un clam a favor de dir i de callar i d'acaronar la llengua, Mesquida dona pas amb un poema inèdit, malgrat que editat sonorament i conegut del públic dels recitals, *Sgt. Pepper's wants you: Auca*. Després escull d'aquí i d'allà: *El bell país...*, *Notes de temps i viceversa* (1981), *Signari* (inèdit, 1984-1994)... Un brevíssim recull que acaba amb un autoretrat que és una carta que condensa el batec vital de Mesquida: de l'escriptura a l'amor en un segon fugaç, havent passat per la immensitat del mar, i havent tocat el seu cor verd.

QUEDEN ELS SEUS POEMES

Si esborràvem el traç narratiu de la seva prosa, ens quedarien els seus poemes. Quan despullem la història desimbolta d'uns cossos joves que corren, tenim *Sgt. Pepper's wants you*. Quan despullem la descoberta d'un nom que és un cos i és un nou espai, tenim *Tema d'aquarella*. I Mesquida és fins i tot intel·ligent en les citacions: la de Duras, al mig del recull, deixa de ser una observació de crítica antropològica *queer*, per ser una condensació de la seva literatura: de l'amor a la mort: el que té de desconegut la seva mort i el seu amor. I tot hi és, allà. Ell s'hi endinsa. I desitja que el lector s'hi endinsi.

Camafeu era la més llarga de les narracions de *Doi*, el recull que publicà el 1990. I la més llarga i també la més complexa: i és així que l'han publicada en un volum a part, en una col·lecció de llibres de butxaca. És un viatge de retorn, un pont

entre les dues ciutats que marquen Nord i Sud en la narrativa de Mesquida: Palma i Barcelona. Maciana, quan avança l'edat i el seu càncer, torna a la seva Mallorca natal, amb el seu marit: i ara hi ha l'Insero que l'hi porta i uns hotels monstruosos que l'acullen. Com és previsible, l'acarament amb la terra que va abandonar poc abans d'esclatar la Guerra Civil provoca en Maciana un trasbalsament que se suma a la decisió de compartir amb el seu marit l'anunci del seu inevitable decés. I trobarà el pare de la seva filla, que mai més havia vist des que abandonà l'illa: que s'ha quedat a Mallorca mutant amb els vents dringants: és ara un promotor hotelier pel qui la terra –els escenaris de les seves vides– és una pura transacció. A través de llocs comuns, Mesquida explica el valor de fer-se públic, de la batalla per defensar una terra que s'ensorra, de la guerra de dir que hem perdut la guerra del 36 i que encara som perdedors.

És, a més, un llibre que ens mostra un Mesquida molt flexible, que ens porta a l'habitual Rodoreda i a la prosa italiana més intimista de la Lalla Romano de *La penombra che abbiamo attraversato* i d'altres autors com Carlo Levi. I també de D'Annunzio, si hi sumem l'opulència dels mots. I els personatges miren endins i treuen apunts d'una cultura que els situa fora de les persones de carn i ossos: com si emulés la Fiammetta de Boccaccio o un més proper Corella, duen retalls que l'escriptor disposa: un discurs no deixat a l'atzar.

T'estim a tu continua aquesta voluntat de traçar un mapa de la Mallorca actual: ell en diu ara un retaule, des de la llum i fins a l'ombra del dubte, de la Mallorca més rabent. Petites històries que diuen personatges, espais, estils de vida, idees i lluites que l'envolten: prens

consciència i escriu: el seu compromís, és això. Temes com ara l'especulació urbanística, l'engany i el desencany, el món de la parella i la delectança pel paisatge insisteixen en el recorregut, tot amb el respecte cap als mestres –Bonet, o Rodoreda, o Villalonga, o també Català– i amb la minuciositat dels noms propis i dels models de cotxe. Un munt de personatges, irremeiablement connectats si ens hi aturem, que es redueixen a un de sol: el tu perenne de totes i cadascuna de les narracions.

TRES ANYS DE CRÒNIQUES

És el resultat de tres anys de cròniques al *Diario de Mallorca*. Narracions que sorprenen quan aprofiten la llibertat del mitjà periodístic i que sorprenen quan recuperen la més maltractada de totes les persones de la narrativa, i més encara en català: el tu. Ja ho dèiem: ell és per damunt de tot un poeta. Més a prop del tu que no pas d'aquell.

La primera i l'última són les que ofereixen més joc de dramat, amb els resums, els *flashbacks* i l'encaix difícil de les peces. I totes ens ofereixen textures diferents, i convergents alhora. I aquí l'autor se'n despulla quan ens escriu l'incipit de cada narració. Mesquida hi desa, en aquests inicis, la reflexió més atemporal: l'escriptor de la ferida i no de la sang, l'escriptor que acull l'altre, l'home que no s'entesta a ser qui era i qui és ara i del qui no es coneix gairebé ni de vista. I desa, en la boca dels personatges, un munt de posicionaments polítics i ideològics estrictament actuals i la delectança per uns autors i unes obres. I la del cos i la de la terra i la de les paraules, esclar.

Si Pier V. Tondelli va fer un viatge, a través d'uns quants llibres i a través de la sida, des del desacomplexat narrador d'ambients i vides poc convencionals d'*Altri libertini* fins al conscient narrador d'amors vistos des d'un aviador que retorna al passat de *Camere separate*, Mesquida toca tots aquests punts en un mateix llibre: de *Sally o la rosa opaca* a *Motmón*. Va de l'escriptor *queer*, i una mica cuir, al més intimista. Mesquida ens vol sacsejar quan es belluga per les diverses temperatures: totes les que amenacen ruïna, i amb un ull obert a l'esperança. I per invitar a la complicitat i fins l'amistat ens embolcalla amb les seves frases: apropem l'orella al cargol i ens amolla el soroll del mar: l'artífici des de les entranyes.

Mesquida serveix més i més pàgines als seus amics i convida al festí. Ara haurem d'esperar encara una mica fins que aparegui *Carnatge Hall*, l'obra guanyadora del darrer premi Octavi Pellissa. El lector haurà d'entrar obligatòriament en l'intercanvi. Mesquida enamora amb llibres com ara *L'adolescent de sal* i *Excelsior* i manté el seu alè impertorbable amb llibres com *T'estim a tu*. Ell crida des de les entranyes i si tornem a l'inici trobem el que criden els seus lectors: síndrome d'abstinència si en Biel no escriu i estima.